

Ús de la intel·ligència artificial: avaluació i integritat acadèmica

La ràpida evolució de la intel·ligència artificial generativa (IAG en endavant) ha posat a l'abast de la població, i per tant també de la comunitat universitària, un seguit d'eines informàtiques que permeten crear amb facilitat continguts en diferents formats (text, imatge, codi de programació, música i vídeo). La irrupció de la IAG obre un debat en l'àmbit de l'educació superior sobre la manera com aquestes eines han de ser incorporades en la docència per millorar l'experiència d'aprenentatge dels estudiants.

Ahora, l'alta qualitat dels documents generats amb aquesta tecnologia obliga a replantejar qüestions relacionades amb l'honestedat acadèmica en les activitats elaborades pels estudiants, ja que cal fixar els límits entre aquells usos de la IAG que són legítims i aquells que no ho són. Amb aquesta finalitat, aquesta instrucció proporciona orientacions sobre l'avaluació de les activitats acadèmiques dels estudiants en què es produeixen possibles irregularitats en l'ús de la IAG.

1. Marc normatiu

Les eines d'IAG suposen un recurs a l'abast dels estudiants, com ho poden ser els diccionaris, les obres de referència o les consultes a Internet. Com passa amb altres recursos, els estudiants en poden fer un ús legítim, o bé un ús fraudulent o deshonest, en funció del tipus d'activitat avaluable i de les instruccions que han rebut per elaborar-la.

L'article 11.g de la [Llei de convivència universitària](#) defineix el frau acadèmic com:

qualsevol comportament premeditat tendent a falsejar els resultats d'un examen o treball, propi o aliè, realitzat com a requisit per superar una assignatura o acreditar el rendiment acadèmic.

Són usos fraudulents de la IAG, per tant, tots aquells en què l'estudiant utilitza aquestes eines per falsejar els resultats de les tasques avaluables, presentant com d'autoria pròpia materials que no ha elaborat ell mateix. En el seu grau màxim, aquests comportaments poden comportar una sanció administrativa per la via de l'expedient disciplinari. Tanmateix, existeix un ampli ventall de casos entre l'ús legítim i l'ús susceptible de sanció que requereixen un tractament adequat per part dels centres responsables dels estudis.

2. Usos de la IAG en les activitats avaluables

De manera general, els estudiants poden emprar eines d'IAG per als usos següents:

1. Fer una primera cerca bibliogràfica o d'informació
2. Millorar o corregir la redacció d'un text propi
3. Traduir un text propi a una llengua diferent
4. Generar un fragment de text, codi, imatge, etc. com a part d'una tasca més gran
5. Generar un text, codi, imatge, etc. inicial que després es millora o enriqueix
6. Generar una part o la totalitat de l'activitat avaluable

Amb excepció del darrer —que no hauria de ser mai permès—, aquests usos poden ser o no legítims en el marc d'una activitat avaluable segons la funció de l'activitat i la manera com s'ha plantejat. En conseqüència, correspon al professor responsable del disseny de l'activitat establir l'ús de la IAG que és legítim en la seva elaboració, la qual cosa pot comprendre, per exemple, definir una tasca que s'hagi d'elaborar necessàriament fent ús d'eines d'IAG, dissenyar una tasca en què sigui permès l'ús de la IAG en algunes parts o subtasques, o bé no permetre que se'n pugui fer cap ús llevat de les tasques de suport a la cerca d'informació (com la cerca bibliogràfica, per exemple).

L'avaluació de l'ús de la IAG en les tasques avaluables, per tant, s'ha de basar en la transparència, tant per part del docent que les encarrega com de l'estudiant que les realitza. És recomanable, doncs, que les instruccions per a la realització de l'activitat avaluable incloguin una menció explícita sobre quins usos de les eines d'IAG estan permesos i quins no ho estan. En el cas que es permeti l'ús de la IAG, és convenient que l'activitat avaluable inclogui un apartat en què l'estudiant hagi de ressenyar de manera breu quin ús n'ha fet i amb quina finalitat.

En tot cas, sempre que l'estudiant inclogui fragments de text, codi, imatge, etc. generats per IAG ha d'identificar-los i citar correctament la font que s'ha emprat per generar-los. La inclusió d'aquests fragments sense identificar-los explícitament constitueix un cas de falta d'honestedat acadèmica que ha de ser objecte d'avaluació negativa o sanció.

3. Avaluació del mal ús de la IAG

L'ús il·legítim, deshonest o no permès de la IAG en les activitats avaluables és una actitud reprobable, que la Universitat rebutja, i ha de ser penalitzat. El tractament d'aquests casos en l'avaluació depèn de la gravetat de l'actuació de l'estudiant. Per ponderar aquesta gravetat s'han de tenir en compte qüestions com el tipus d'activitat avaluable (si es tracta d'una activitat d'avaluació continua o final d'una assignatura o del TFG o el TFM), l'extensió en l'ús il·legítim de la IAG (un fragment breu de l'activitat o una part substancial o la totalitat de la mateixa) i l'ús que es fa de la IAG (una mala citació o un error accidental, o bé un error incidental que pretén fer passar per pròpia una activitat que no ho és).

Donades les limitacions de les eines de detecció de l'ús de la IAG, sovint es fa difícil provar-ne l'ús quan aquest no s'ha permès. En cas que es tingui la sospita o hi hagi indicis d'un mal ús de la IAG, és recomanable que el professorat responsable de l'avaluació ho comuniqui a l'estudiant per tractar de determinar si hi ha hagut una actuació fraudulenta —amb una entrevista, amb l'encàrrec d'unes preguntes de raonament, etc.

En cas d'un mal ús de les eines d'IAG, els professors poden optar per penalitzar la qualificació de l'estudiant en diferents graus, segons les orientacions generals següents:

1. En casos d'usos il·legítims accidentals (citació incorrecta, mala explicació de l'ús que s'ha fet de la IAG) o de poca extensió, el professorat pot penalitzar la qualificació de l'activitat avaluable.
2. En casos d'usos il·legítims de major extensió, que abastin una part substancial del treball o la seva totalitat, o bé que afectin parts d'especial rellevància en l'activitat avaluable, es pot atorgar una qualificació de suspès a l'activitat.
3. Quan l'ús il·legítim de la IAG es produeixi en una activitat d'avaluació final o un examen final de l'assignatura, es pot optar per atorgar una qualificació de suspès de l'activitat o bé de l'assignatura, en funció de la gravetat del frau acadèmic detectat.
4. En el cas del TFG i el TFM, el frau acadèmic és especialment greu, per la qual cosa es pot optar per suspendre el treball, o bé per no deixar-lo presentar (amb la consegüent pèrdua del dret de recuperació) en funció de l'extensió del frau acadèmic detectat.

En tot cas, en els casos de 2, 3 i 4 s'han de posar els fets en coneixement del responsable dels estudis (degà/degana o director/directora del Departament) perquè valori la possibilitat de sol·licitar la incoació d'un expedient disciplinari.